

Postup dle § 196a odst. 3 obch. zák.

Z ustanovení § 196a odst. 3 obch. zák. neplyne požadavek, aby akcionáři měli na valné hromadě, schvalující transakci podléhající tomuto ustanovení, k dispozici znalecký posudek, stanovící hodnotu převáděného majetku.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 29 Cdo 253/2010, ze dne 28.3.2012)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci navrhovatele Ing. P. K., zastoupeného JUDr. P. Z., advokátem, se sídlem v P., za účasti společnosti ČSAD Č.L. a. s., se sídlem v P., zastoupené Mgr. Bc. J. P., advokátem, se sídlem v P., o vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady, vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 72 Cm 314/2007, o dovolání společnosti ČSAD Č.L. a. s. proti usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 7. července 2009, č. j. 14 Cmo 351/2008-51, tak, že usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 7. července 2009, č. j. 14 Cmo 351/2008-51, se ruší a věc se vrací odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

V záhlaví označeným rozhodnutím změnil Vrchní soud v Praze k odvolání navrhovatele usnesení ze dne 30. dubna 2008, č. j. 72 Cm 314/2007-21, kterým Městský soud v Praze zamítl návrh na vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady společnosti ČSAD Česká Lípa a. s. (dále jen „společnost“), konané dne 27. června 2007, tak, že vyslovil neplatnost usnesení této valné hromady, jímž byl schválen bod 6 programu.

Vyšel přitom z toho, že:

- 1) Podle programu valné hromady měla být pod bodem 6 schválena koupě autobusů od společnosti Dopravní podnik Ústeckého kraje, a. s.
- 2) Valné hromady se zúčastnili akcionáři „vlastníci akcie celkem v hodnotě 68,75 % základního kapitálu“. Usnesení schvalující koupi autobusů bylo přijato 99,99 % hlasy přítomných akcionářů
- 3) V době rozhodování valné hromady nebyl akcionářům k dispozici znalecký posudek znalce jmenovaného soudem podle ustanovení § 196a odst. 3 zákona č. [513/1991](#) Sb., obchodní zákoník (dále jen „obch. zák.“).

Na takto ustanoveném základě odvolací soud - zdůrazňuje, že „cena za nabývaný majetek musí odpovídat hodnotě majetku určené posudkem soudem jmenovaného znalce“ a dovozuje, že smyslem zákonného požadavku na schválení nabytí majetku valnou hromadou je „vystavit nabytí majetku kontrolnímu mechanismu ze strany akcionářů“ - uzavřel, že „při schvalování nabytí majetku podle ustanovení § 196a odst. 3 obch. zák. valnou hromadou musí mít akcionáři k dispozici stanovení hodnoty majetku znalcem jmenovaným soudem“.

Pro schválení nabytí majetku podle ustanovení § 196a odst. 3 obch. zák podle odvolacího soudu „nepostačuje sdělení pouze předpokládané ceny s tím, že výše ceny bude plně korigována podle hodnoty zjištěné následným znaleckým posudkem. Znalec by pak mohl dospět ke stanovení jiné hodnoty majetku a rozhodnutí valné hromady vycházející z orientační ceny by již s ohledem na běh prekluzivních lhůt nebylo možno zvrátit“.

Současně odvolací soud neshledal naplnění předpokladů pro aplikaci ustanovení § 131 odst. 3 písm. a/ obch. zák., maje za právně nevýznamné, že smlouva o koupi autobusů nebyla následně uzavřena. Podle odvolacího soudu totiž není vyloučeno, aby k uzavření takové smlouvy došlo v budoucnu „a požadavek na souhlas valné hromady, jejíž neplatnost by soud nevyslovil, by byl naplněn“.

Proti usnesení odvolacího soudu podala společnost dovolání, jehož přípustnost opírá o ustanovení § 237 odst. 1 písm. a/ zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“), namítajíc, že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci, uplatňujíc tak dovolací důvod vymezený v ustanovení § 241a odst. 2 písm. b/ o. s. ř. a navrhuje, aby Nejvyšší soud napadené usnesení zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Dovolatelka považuje závěr odvolacího soudu, podle kterého musí mít akcionáři k dispozici znalecký posudek stanovící cenu převáděného majetku, za nesprávný, zdůrazňujíc, že „není účelem ani v působnosti valné hromady, aby posuzovala cenu, resp. hodnotu nabývaného majetku“. Ochrana poskytovaná společnosti a potažmo jejím akcionářům „nespočívá ve skutečnosti, zda se akcionář může vyjádřit k ceně, ale v tom, že má vědomost o nabývání majetku a že hodnota majetku bude určena třetí nezávislou osobou, tj. znalcem“.

Ani tehdy, jestliže by došlo k porušení právních předpisů či stanov, by nebylo možné podle dovolatelky vyslovit neplatnost napadeného usnesení valné hromady, neboť k zamýšlené transakci nikdy nedošlo a případné porušení právních předpisů či stanov by nemohlo mít závažné právní následky. Dovolatelka v této souvislosti poukazuje na skutečnost, že od 24. listopadu 2007 (správně 26. listopadu 2007), tj. čtyři měsíce po konání valné hromady, již mohla převod uskutečnit bez souhlasu valné hromady (neboť by k němu došlo již více než tři roky po jejím vzniku).

Navrhovatel ve svém vyjádření k dovolání argumentuje ve prospěch správnosti napadeného usnesení a navrhuje, aby Nejvyšší soud dovolání zamítl.

Dovolání je přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. a/ o. s. ř. a je i důvodné.

Vady řízení, k nimž Nejvyšší soud u přípustného dovolání přihlíží z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o. s. ř.), nejsou dovoláním namítány a ze spisu se nepodávají, Nejvyšší soud se proto - v hranicích právních otázek vymezených dovoláním - zabýval tím, zda je dán dovolací důvod uplatněný dovolatelkou, tedy správností právního posouzení věci odvolacím soudem.

Odvolací soud své rozhodnutí založil na (dovolání zpochybněném) závěru, podle něhož musí mít akcionáři na valné hromadě schvalující nabytí majetku podle ustanovení § 196a odst. 3 obch. zák. k dispozici znalecký posudek, stanovící hodnotu převáděného majetku, zpracovaný znalcem jmenovaným za tím účelem soudem.

Podle ustanovení § 196a odst. 3 obch. zák. jestliže společnost nebo jí ovládaná osoba nabývá majetek od zakladatele, akcionáře nebo od osoby jednající s ním ve shodě anebo jiné osoby uvedené v odstavci 1 nebo od osoby jí ovládané anebo od osoby, se kterou tvoří koncern, za protihodnotu ve výši alespoň jedné desetiny upsaného základního kapitálu ke dni nabytí nebo na ně úplatně převádí majetek této hodnoty, musí být hodnota tohoto majetku stanovena na základě posudku znalce jmenovaného soudem. Pro jmenování a odměňování znalce platí ustanovení § 59 odst. 3. Jestliže k nabytí dochází do 3 let od vzniku společnosti, musí je schválit valná hromada.

Jak Nejvyšší soud vysvětlil např. v rozsudku ze dne 31. března 2009, sp. zn. 29 Cdo 4315/2008 (uveřejněném v časopise Soudní judikatura číslo 11, ročník 2009, pod číslem 170), citované ustanovení mělo od svého začlenění do právního řádu České republiky především implementovat článek 11 odst. 1 Druhé směrnice Rady (77/91/EHS) ze dne 13. prosince 1976, o koordinaci

ochranných opatření, která jsou na ochranu zájmů společníků a třetích osob vyžadována v členských státech od společností ve smyslu čl. 58 druhého pododstavce Smlouvy při zakládání akciových společností a při udržování a změně jejich základního kapitálu, za účelem dosažení rovnocennosti těchto opatření (Úřední věstník Evropské unie L 26, 31.1.1977, s. 1-13, zvláštní vydání v českém jazyce kapitola 17, svazek 01, s. 8 - 20 - dále též jen „směrnice“).

Proto se Nejvyšší soud nejprve zabýval tím, zda mu v souladu s ustanovením článku 267 Smlouvy o fungování Evropské unie (jakožto soudu, jehož rozhodnutí nelze napadnout opravnými prostředky podle vnitrostátního práva) nevznikla povinnost obrátit se na Soudní dvůr Evropské unie s předběžnou otázkou k výkladu označeného článku směrnice.

Z ustálené judikatury Soudního dvora k výkladu článku 267 Smlouvy o fungování Evropské unie (dříve článku 234, resp. 177 Smlouvy o založení Evropského společenství) vyplývá, že národní soud tuto povinnost nemá, jsou-li výklad a správná aplikace ustanovení unijního práva naprosto zjevné a představují tak tzv. *acte clair* (srov. rozsudek Soudního dvora ze dne 6. října 1982 ve věci *CILFIT a Lanificio di tabardo SpA v. Ministerstvo zdravotnictví*, 283/81, Sbírka rozhodnutí 1984, s. 3415, odst. 16 až 20).

Jak plyne z úvodních ustanovení směrnice, je jejím cílem „zajištění minimální míry rovnocennosti ochrany akcionářů a věřitelů akciových společností“, a to - mimo jiné - přijetím předpisů „na udržení základního kapitálu, které představuje záruku pro věřitele, zejména zákazem neoprávněného rozdělování akcionářům a omezením možnosti společnosti nabývat vlastní akcie“.

Článek 11 odst. 1 směrnice (ve znění před novelou provedenou směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2006/68/ES ze dne 6. září 2006, kterou se mění směrnice Rady 77/91/EHS, pokud jde o zakládání akciových společností a udržování a změnu jejich základního kapitálu, Úřední věstník L 264, 25.9.2006, s. 32-36) stanovil:

Nabytí jakýchkoli aktiv, která náleží osobě nebo společnosti uvedeným v článku 3 písm. i), jako protihodnoty alespoň jedné desetiny upsaného základního kapitálu společností, musí být ověřeno a zveřejněno obdobně podle článku 10 a podléhá schválení valné hromady, pokud k tomuto nabytí došlo před uplynutím lhůty, která je stanovena vnitrostátními právními předpisy a činí nejméně dva roky od okamžiku založení společnosti nebo získání povolení k zahájení její činnosti.

Členské státy mohou rovněž stanovit, že tato ustanovení budou použita, pokud aktiva náleží akcionáři nebo jiné osobě (česká jazyková verze).

If, before the expiry of a time limit laid down by national law of at least two years from the time the company is incorporated or is authorized to commence business, the company acquires any asset belonging to a person or company or firm referred to in Article 3 (i) for a consideration of not less than one-tenth of the subscribed capital, the acquisition shall be examined and details of it published in the manner provided for in Article 10 and it shall be submitted for the approval of the general meeting.

Member States may also require these provisions to be applied when the assets belong to a shareholder or to any other person (anglická jazyková verze).

La adquisición por parte de la sociedad de cualquier activo perteneciente a una persona o a una sociedad mencionada en la letra i) del artículo 3, por un contravalor de al menos una décima parte del capital suscrito, será objeto de una verificación y de una publicidad análogas a las previstas en el artículo 10 y se someterá a la aprobación de la junta general cuando esta adquisición tenga lugar antes de la expiración de un plazo fijado por la legislación nacional en al menos dos años a partir del

momento de la constitución de la sociedad o del momento de la obtención de la autorización de comenzar sus actividades.

Igualmente, los Estados miembros podrán prever la aplicación de estas disposiciones cuando el activo pertenezca a un accionista o a cualquier otra persona (španělská jazyková verze).

Der Erwerb jedes Vermögensgegenstands, der einer unter Artikel 3 Buchstabe i) fallenden Person oder Gesellschaft gehört, durch die Gesellschaft für einen Gegenwert von mindestens 1/10 des gezeichneten Kapitals muß Gegenstand einer Prüfung und Offenlegung entsprechend der in Artikel 10 vorgesehenen sein ; er unterliegt der Zustimmung der Hauptversammlung, falls er vor Ablauf einer Frist erfolgt, die in den einzelstaatlichen Rechtsvorschriften auf mindestens zwei Jahre nach der Gründung der Gesellschaft oder nach dem Zeitpunkt festzusetzen ist, in dem die Gesellschaft die Genehmigung zur Aufnahme ihrer Geschäftstätigkeit erhält.

Die Mitgliedstaaten können die Anwendung dieser Vorschriften auch vorsehen, wenn der Vermögensgegenstand einem Aktionär oder einer anderen Person gehört (německá jazyková verze).

Podle přesvědčení Nejvyššího soudu je z citovaného článku zcela zjevné, že neukládá členským státům povinnost implementovat do svého právního řádu požadavek, podle něhož by valná hromada akciové společnosti mohla schválit transakci podléhající tomuto článku pouze tehdy, jestliže by akcionáři měli k dispozici znalecký posudek, vypracovaný pro účely převodu majetku.

Uvedený závěr, plynoucí z gramatického výkladu článku 11 odst. 1 směrnice (a to ve všech porovnávaných jazykových verzích), je v souladu i s výše popsáním cílem směrnice. Ochrany práv akcionářů je (mimo jiné) dosaženo právě tím, že jim je umožněno spolurozhodovat (formou usnesení valné hromady) o tom, zda k nabytí majetku dojde či nikoliv. To, zda nabytí majetku schválí i bez znalosti ceny určené znalcem, či zda budou vyžadovat před udělením souhlasu zpracování znaleckého posudku, anebo zda svůj souhlas podmíní tím, že nebude překročena určitá cena, je věcí jejich uvážení a hlasování na valné hromadě.

Nejvyšší soud tudíž považuje článek 11 odst. 1 směrnice, jde-li o posouzení, zda ukládá členským státům implementovat do svých právních řádů požadavek, podle něhož by valná hromada akciové společnosti mohla schválit převod majetku podléhající tomuto článku pouze tehdy, jestliže by akcionáři měli k dispozici znalecký posudek stanovící hodnotu převáděného majetku, za acte clair, a uzavírá, že mu povinnost obrátit se na Soudní dvůr k zodpovězení uvedené otázky nevznikla.

Nicméně jelikož směrnice současně ani členským státům zavedení takového požadavku nezapovídá, posuzoval dále Nejvyšší soud, zda jej lze dovodit z ustanovení § 196a odst. 3 obch. zák., jak to učinil odvolací soud.

Ze znění citovaného ustanovení takový požadavek, jak ostatně připustil i odvolací soud, neplyne. Jinými slovy, gramatickým výkladem § 196a odst. 3 obch. zák. závěr, učiněný odvolacím soudem, dovodit nelze. A ani ostatní interpretační metody nevedou k opačnému závěru.

Nejvyšší soud se výkladem citovaného ustanovení opakovaně zabýval, naposledy v rozsudku velkého senátu Občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 8. února 2012, sp. zn. 31 Cdo 3986/2009 (jenž je veřejnosti dostupný na webových stránkách Nejvyššího soudu). V něm potvrdil, že ustanovení § 196a odst. 3 obch. zák. mimo jiné slouží k ochraně společnosti před zneužitím postavení jejích orgánů, společníků a dalších osob oprávněných společností zavazovat či vykonávajících ve společnosti určitý vliv. Navazujícím účelem pak je i zajištění ochrany třetích osob, zejména věřitelů společnosti. V případech, kdy společnost úplatně nabývá majetek v rozsahu dle ustanovení § 196a odst. 3 obch. zák. od osob v tomto ustanovení uvedených nebo na tyto osoby

takový majetek převádí, k dosažení tohoto účelu slouží zejména požadavek, podle něhož lze zmíněné majetkové dispozice provádět pouze za cenu určenou posudkem znalce. Zákon tím sleduje, aby cena převáděného majetku nebyla závislá jen na „vůli smluvních stran“ (jež může být deformována právě postavením osoby, se kterou společnost příslušnou smlouvu uzavírá), nýbrž aby byla stanovena způsobem, jenž v dostatečné míře zaručuje, že bude odpovídat jeho reálné hodnotě.

Požadavkem na stanovení hodnoty převáděného majetku na základě posudku znalce - v situaci, kdy osoba jednající (oprávněná jednat) jménem společnosti může být ovlivněna svým vztahem k druhé straně transakce - klade zákonodárce na smluvní strany povinnost, jejíž dodržení má za cíl zabezpečit, že převod majetku bude uskutečněn za obvyklou (tržní) cenu, jíž by bylo dosaženo v daném místě a čase při obchodu uzavřeném mezi nespřízněnými osobami. Jinými slovy, ustanovení § 196a odst. 3 obch. zák. upravuje pro vypočtené situace mechanismus, jehož účelem je eliminovat negativní důsledky případného konfliktu mezi zájmy společnosti a zájmy osoby, jednající jejím jménem, a zabezpečit, aby převod majetku nevedl k poškození společnosti (potažmo jejích společníků a věřitelů).

Ochrana společnosti (a potažmo jejích akcionářů) před negativními důsledky převodu majetku za neadekvátní cenu je tak zajištěna požadavkem na kvalifikovaný způsob stanovení ceny převáděného majetku. Podřízením transakce souhlasu valné hromady je umožněno akcionářům v počáteční fázi existence společnosti ovlivnit, zda dojde k významnějšímu posunu ve skladbě (struktuře) majetku společnosti. Primárním účelem souhlasu valné hromady však není kontrola adekvátnosti (výhodnosti) ceny (protihodnoty) poskytované za majetek. Jak již Nejvyšší soud uvedl výše, to, zda akcionáři nabytí majetku schválí i bez znalosti ceny určené znalcem, či zda budou vyžadovat před udělením souhlasu zpracování znaleckého posudku, anebo zda svůj souhlas podmíní tím, že nebude překročena určitá cena, je věcí jejich uvážení a hlasování na valné hromadě. Nelze vyloučit ani zakotvení požadavku na zpracování znaleckého posudku a jeho zpřístupnění akcionářům před hlasováním valné hromady ve stanovách společnosti. Ze zákona však takový požadavek dovozovat nelze.

Nejvyšší soud tudíž uzavírá, že z ustanovení § 196a odst. 3 obch. zák. požadavek, aby akcionáři měli na valné hromadě schvalující transakci podléhající tomuto ustanovení k dispozici znalecký posudek, stanovící hodnotu převáděného majetku, neplyne.

Pouze pro úplnost pak Nejvyšší soud podotýká, že odvolací soud pochybil i při zvažování aplikace ustanovení § 183 odst. 1 a § 131 odst. 3 písm. a/ obch. zák. V projednávané věci by bylo (v případě, že by došlo k porušení právních předpisů shledanému odvolacím soudem) z pohledu označeného ustanovení významné, že společnost byla zapsána do obchodního rejstříku 26. listopadu 2004, přičemž napadená valná hromada se konala dne 27. června 2007 a k uzavření smlouvy o převodu majetku nedošlo. Jak správně namítá dovolatelka, po uplynutí tří let od jejího vzniku mohla uvedenou smlouvu uzavřít i bez souhlasu valné hromady; argument odvolacího soudu, podle něhož by bylo možno napadené usnesení valné hromady (jestliže by nebyla vyslovena jeho neplatnost) „využít“ pro pozdější převod téhož majetku, je tak mylný (počínaje dnem 27. listopadu 2007 již k nabytí majetku mohlo dojít bez souhlasu valné hromady).

Jelikož dovoláním zpochybněný závěr, na němž spočívá napadené rozhodnutí, není správný a dovolací důvod podle ustanovení § 241a odst. 2 písm. b/ o. s. ř. byl uplatněn právem, Nejvyšší soud, aniž ve věci nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), rozhodnutí odvolacího soudu podle § 243b odst. 2 věty za středníkem zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení (§ 243b odst. 3 věta první o. s. ř.).

(zdroj: www.nsoud.cz)

Další články:

- [Důkazní břemeno](#)
- [Dokazování, neúčinnost právního jednání](#)
- [Katastr nemovitostí](#)
- [Náhrada za ztrátu na výdělku \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Ochrana spotřebitele \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Pracovněprávní vztah \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Společný nájem bytu manžely \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Určení otcovství \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Jméno v obchodní firmě právnické osoby](#)
- [Dokazování](#)
- [Bolestné](#)